DERS KUTUSU
DERSKUTUSU.COM

ÇALIŞMA KÂĞIDI CEVAPLI

5. Sınıf · Matematik · 11. Hafta

Ad Soyad: _____
Sınıf / No: _____
Tarih: _____

Doğal Sayılarla Dört İşlem (Çok Basamaklı Sayılarda Toplama, Çıkarma, Çarpma ve Bölme) ile Zihinden İşlem ve Tahmin Stratejileri

MAT.5.1.3: Çok basamaklı doğal sayılarla toplama ve çıkarma işlemlerini basamak hizalaması, elde aktarımı, onluk bozma ve terimler arası ilişkilerle yapabilme · MAT.5.1.4: Doğal sayılarla çarpma ve bölme işlemlerini gerçekleştirebilme; kalanlı bölmede «Bölünen = (Bölen × Bölüm) + Kalan» ve «Kalan < Bölen» kurallarını uygulayabilme · MAT.5.1.5: Dört işlem gerektiren gerçek yaşam problemlerinde zihinden işlem kısayollarını ve yuvarlama / uyuşan sayılarla tahmin stratejilerini kullanabilme

HATIRLAYALIM

- Toplama ve çıkarmada aynı basamaklar alt alta hizalanarak sağdan sola işlem yapılır; verilmeyen terimler için «Toplanan = Toplam − Diğer Toplanan» ve «Eksilen = Çıkan + Fark» bağıntıları kullanılır.
- Çarpmada onlar basamağı ile çarpım 1 basamak, yüzler basamağı ile çarpım 2 basamak sola kaydırılır; bölmede ise en soldaki basamaktan başlanır ve indirilen rakam bölünmüyorsa bölüme «0» konur.
- Her bölme işleminde «Bölünen = (Bölen × Bölüm) + Kalan» eşitliği geçerlidir ve kalan sayı daima bölen sayıdan küçüktür (0 ≤ Kalan < Bölen).

1 EŞLEŞTİRME

Sol sütunda verilen dört işlem bağıntılarını ve zihinden işlem kısayollarını sağ sütundaki karşılıklarıyla eşleştiriniz.

d 1. Toplam − Bilinen Toplanan

a 2. Çıkan + Fark

c 3. (Bölen × Bölüm) + Kalan

b 4. Sayıyı 10 ile çarpıp 2'ye bölmek

a) Çıkarma işleminde verilmeyen eksilen sayıyı bulma işlemi
b) Bir doğal sayıyı zihinden kısa yoldan 5 ile çarpma stratejisi
c) Kalanlı bölme işleminde bölünen sayıyı veren temel bağıntı
d) Toplama işleminde verilmeyen toplananı bulma işlemi

2 ÇOKTAN SEÇMELİ

Görseldeki kalanlı bölme işlemi kartında bölen 18, bölüm 30 ve kalan K doğal sayısıdır. Buna göre bölünen sayının (A) alabileceği en

Kalanlı Bölme İşlemi Bağıntı Kartı

Bölünen (A) = ? | Bölen = 18 | Bölüm = 30 | Kalan = K

Kural: A = (18 × 30) + K ve 0 < K < 18 → En büyük A = ?

A) 557 B) 540 C) 558 D) 541

3 ÇOKTAN SEÇMELİ

Görseldeki dört bölme işlemi kartından hangisinin bölüm sonucu «201» sayısına eşittir?

1. Kart	2. Kart	3. Kart	4. Kart
2 520 ÷ 12	6 432 ÷ 32	4 590 ÷ 15	3 800 ÷ 19

A) 1. Kart: 2 520 ÷ 12 işlemi
B) 2. Kart: 6 432 ÷ 32 işlemi
C) 3. Kart: 4 590 ÷ 15 işlemi
D) 4. Kart: 3 800 ÷ 19 işlemi

4 TABLOYU TAMAMLA

Görseldeki dört işlem ve strateji kartını inceleyerek uygulanan kuralı veya zihinden işlem kısayolunu ve işlem sonucunu

1. Bölme	2. Zihinden ×5	3. Zihinden ×8	4. Tahmin
3 618 ÷ 18	72 × 5	35 × 8	418 ÷ 7

İşlem Kartı	Uygulanan Strateji / Kural	İşlem Sonucu
1. 3 618 ÷ 18	İndirilen 1'de 18 yok → Bölüme 0 konur	201
2. 72 × 5 (Zihinden)	10 ile çarpıp 2'ye bölme (720 ÷ 2)	360
3. 35 × 8 (Zihinden)	Üç kez üst üste 2 katını alma (70→140→280)	280
4. 418 ÷ 7 (Tahmin)	Uyuşan sayıya tamamlama (420 ÷ 7)	60

5 BOŞLUK DOLDURMA

Cümlelerde boş bırakılan yerleri kutudaki uygun kavramlarla tamamlayınız.

küçük | uyuşan | sağdaki | sıfır | soldaki

1. Toplama, çıkarma ve çarpmaya birler basamağından başlanırken bölme işlemine en ____soldaki____ basamaktan başlanır.
2. Bölme işleminde yukarıdan yeni bir rakam indirildiği hâlde sayı bölene bölünmüyorsa bölüme bir ____sıfır____ eklenir.
3. Kalanlı bir bölme işleminde kalan sayı her zaman bölen sayıdan ____küçük____ olmak zorundadır.
4. Bölme sonucunu tahmin ederken bölüneni bölenin tam katına yaklaştırma yöntemine ____uyuşan____ sayılar stratejisi denir.

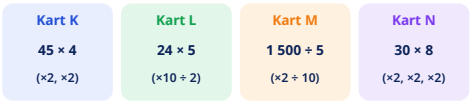
6 DOĞRU MU, YANLIŞ MI?

Dört işlem kuralları, zihinden işlem ve tahmin stratejileriyle ilgili ifadelerden doğru olanların D, yanlış olanların Y kutusunu işaretleyiniz.

	D	Y
Çıkarma işleminde verilmeyen «Çıkan» terimi bulmak için «Eksilen» sayıdan «Fark» çıkarılır.	☑	☐
Bölensiz kalan olmayacağı gibi, kalanlı bir bölme işleminde kalan sayı bölen sayıdan büyük olabilir.	☐	☑
Bir doğal sayıyı zihinden 9 ile çarpmak için sayının 10 katından sayının kendisi çıkarılır.	☑	☐
Sonunda sıfır bulunan 250 × 40 işleminin çarpım sonucunda toplam iki adet sıfır yer alır.	☐	☑
Bir doğal sayıyı en yakın yüzlüğe yuvarlarken onlar basamağındaki rakamın 5 veya 5'ten büyük olup olmadığına bakılır.	☑	☐

7 SIRALAMA

Görseldeki dört zihinden işlem kartının sonuçlarını hesaplayarak en küçük sonuçtan en büyük sonuca doğru 1'den 4'e kadar sıralayınız.

2 45 × 4 işlemi (45 × 2 = 90, 90 × 2 = 180)
1 24 × 5 işlemi (240 ÷ 2 = 120)
4 1 500 ÷ 5 işlemi (1 500 × 2 = 3 000, 3 000 ÷ 10 = 300)
3 30 × 8 işlemi (30 → 60 → 120 → 240)

8 ŞİFRELİ KELİME

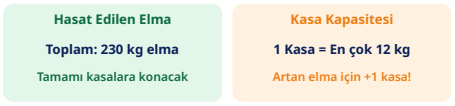
İpuçlarındaki kavramları kutulara yazınız. Numaralı harflerle "sayıları yuvarlayarak veya uyuşan sayılar kullanarak yaklaşık

Toplama işleminde toplanan sayıların verdiği sonuç	T O P L A M
Bölme işleminde eşit paylaştırılamayıp geriye kalan miktar: kalan / ...	A R T A N
Alt alta toplama ve çıkarmada aynı basamakları aynı sütuna getirme	H İ Z A L A M A
Yedi, sekiz ve dokuzuncu basamakların oluşturduğu bölük: ... bölüğü	M İ L Y O N L A R
Bir sayıyı zihinden 4 ile çarpmak için üst üste ... kez 2 katı alınır	İ K İ
Çıkarma işleminde komşu basamaktan alınan 10 birimlik grup	O N L U K

Turuncu kutulardaki harfler yukarıdan aşağıya:
TAHMİN

9 ÇOKTAN SEÇMELİ

Görseldeki elma bahçesinde toplanan 230 kg elmanın tamamı, her biri en fazla 12 kg elma alabilen kasalara konulacaktır. Hiç elma açıkta

A 18 kasa B 19 kasa C 20 kasa D 21 kasa

10 KISA CEVAP

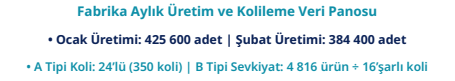
Görseldeki mağaza etiketlerinde dizüstü bilgisayar 28 640 TL, yazıcı ise 7 290 TL'dir. Fiyatları en yakın binliğe yuvarlayarak tahmini toplam tutarı

Tahmin: 29 000 + 7 000 = 36 000 TL. Gerçek toplam: 28 640 + 7 290 = 35 930 TL.

11 ÇOKTAN SEÇMELİ · DÜŞÜN

Görseldeki fabrika üretim ve sevkiyat panosunda verilen bilgilere göre aşağıdaki hesaplamalardan hangisi **yanlıştır?**

A Ocak ve Şubat aylarında üretilen toplam ürün sayısı 425 600 + 384 400 = 810 000 adettir.

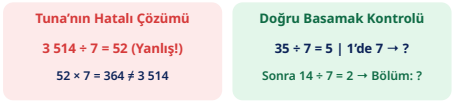
B Ocak ayı üretimi Şubat ayı üretiminden 425 600 − 384 400 = 41 200 adet daha fazladır.

C Her kolide 24 ürün varsa 350 kolide toplam 350 × 24 = 8 400 adet ürün taşınır.

D Üretilen 4 816 ürün 16'şarlı kolilere konulduğunda toplam 31 koli tam olarak dolar.

12 AÇIK UÇLU · DÜŞÜN

Görseldeki hata analizi kartında Tuna «3 514 ÷ 7» işleminin bölümünü «52» olarak bulmuştur. Tuna'nın hangi adımı atladığını ve doğru

35 ÷ 7 = 5 işleminden sonra yukarıdan indirilen 1 rakamı 7'ye bölünmediği için bölüme 0 konulmalı, ardından 4.